

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích

Místní národní výbor Liškov

1945–1959

Inventář

EL NAD č.: 198

AP č.: 480

Jana Mašková

Blovice 2016

Obsah

Úvod

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	5
III. Archivní charakteristika archivního fondu	7
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	8
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	8
Seznam použitých pramenů a literatury	9

Příloha

Seznam použitých zkratk	10
-------------------------	----

Inventární seznam	11
--------------------------	----

Úřad národního výboru	12
------------------------------	----

I. Úřední knihy	12
-----------------	----

Účetní knihy	12
--------------	----

II. Spisový materiál	12
----------------------	----

Spisy	12
-------	----

I. Vývoj původce archiválií

Obec Liškov se nachází 10 km východně od Nepomuku, na úpatí vrchu Štědrý.

Mezi roky 1945–1949 patřila obec Liškov do politického okresu Přeštice. Podle vládního nařízení č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů v českých zemích, se obec Liškov s účinností od 1. února 1949 stala součástí okresu Blovice. Po reorganizaci státní správy v roce 1960 příslušela obec Liškov od 1. července 1960 do nově vytvořeného okresu Plzeň-jih. Od 1. ledna 1964 došlo k integraci obce Liškov s obcí Čečovice. Po sloučení obou obcí Místní národní výbor v Liškově zanikl a obec od té doby spravoval Místní národní výbor v Čečovicích.

Po skončení druhé světové války v květnu 1945 začaly na osvobozeném území Československé republiky podle ústavního dekretu prezidenta republiky č. 18/ 1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění, vznikat národní výbory, které se staly základem organizace veřejné správy. Postavení místních národních výborů v obci, způsob voleb do nich a výkon pravomoci stanovila vláda prostřednictvím vládního nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů. Podle vládního nařízení č. 44/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, kterým se mění vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národního výborů, a vyhláškou ministerstva vnitra č. 45/1945 Sb., o úplném znění vládního nařízení a o volbě a pravomoci národních výborů, se měl v každé obci ustavit místní národní výbor. Místní národní výbor převzal dnem svého ustavení pravomoc, kterou mělo dosud obecní zastupitelstvo, obecní rada a starosta obce.

Směrnice ministerstva vnitra č. 6 z roku 1945 a na ni navazující Prozatímní organizační řád místních národních výborů z roku 1947 určily vnitřní složení výborů, jejich pravomoci, způsoby vedení hospodaření a vedení a podepisování některých druhů písemností. Tyto dokumenty rozlišovaly národní výbory na volený sbor složený z členů národního výboru, jeho složky (rada, předseda, referenti a komise) a na úřad národního výboru. Národní výbory byly definovány jako orgány zastupitelské a orgány veřejné správy, které v obvodu své působnosti spravují všechny veřejné záležitosti, pokud nejsou spravovány jiným veřejným orgánem. Ve věcech státní správy byly národní výbory podřízeny vládě a zároveň byla uplatněna podřízenost národního výboru nižšího stupně národnímu výboru vyššího stupně. Stanovení vnitřní organizace a způsobu, jakým mají národní výbory vykonávat svou působnost, byly v pravomoci ministra vnitra.

Místní národní výbor Liškov byl pravděpodobně ustaven v květnových revolučních

dnech roku 1945. Zápis z jeho ustavení a ostatní zápisy ze schůzí pléna a rady MNV se nedochovaly. Proto nelze zjistit nejen složení MNV, ale ani chod národního výboru za celou dobu jeho působnosti. Stejně tak se nepodařilo dohledat sídlo MNV.

Hlavním orgánem národního výboru bylo plénum, které rozhodovalo o nejdůležitějších záležitostech obce. Volilo další orgány národního výboru, především radu, která vykonávala především rozhodnutí pléna. Poradním orgánem rady byly komise, které volilo plénum národního výboru.

Do vydání ústavního zákona č. 150/1948 Sb., Ústava Československé republiky, měly dosavadní právní normy týkající se národních výborů ve většině případů prozatímní charakter. Ústava definovala národní výbory jako „nositele a vykonavatele státní moci v obcích, okresech a krajích“ a jejich existenci právně zakotvila jako nedílnou součást státního zřízení Československé republiky.

Na základě reformy provedené zákonem č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení, byl od 1. ledna 1949 zřízen kraj Plzeňský, jehož součástí se stala i obec Liškov. Zároveň byla vládním nařízením č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů v českých zemích, provedena reorganizace okresů. Obec Liškov tímto přešla ze správy okresu Přeštice do správy okresu Blovice.

V roce 1949 byl vydán mj. zákon č. 268/1949 Sb., o matrikách. Na jeho základě byla v Plzeňském kraji určena sídla matričních obvodů a stanoven jejich územní rozsah. Národní výbory převzaly vedení matričních knih od roku 1950, církevní knihy se k 1. lednu 1950 uzavřely a staly se majetkem státu. Původní farní obvod pro obec Liškov se nacházel ve Vrčeni, stejně jako sídlo matričního obvodu, kam byla obec Liškov od 1. ledna 1950 zařazena.

V únoru 1950 proběhla podle § 27 odst. 1 vládního nařízení č. 14/1950 Sb., o organizaci místních národních výborů, reorganizace MNV. Na základě výše uvedeného vládního nařízení byly nově národní výbory rozděleny do čtyř kategorií podle počtu obyvatel a od toho se odvíjely jejich kompetence. MNV Liškov byl s počtem 135 obyvatel zařazen do I. kategorie.

Vládním nařízením č. 119/1951 Sb., o tajemnicích místních národních výborů, byla upravena působnost tajemníků MNV jako jejich plně uvolněných funkcionářů. Tajemník byl výkonným orgánem MNV a za svou činnost odpovídal jeho předsedovi a radě. Řídil se jejich pokyny, zúčastňoval se všech schůzí pléna a rady MNV, působil jako politický a odborný poradce a pomocník MNV zejména v oblasti zemědělské výroby. Za svou činnost odpovídal i předsedovi a tajemníkovi nadřazeného okresního národního výboru.

Do existence národních výborů významně zasáhlo v roce 1954 přijetí ústavního

zákona č. 12/1954 Sb., o národních výborech, zákona č. 13/1954 Sb., o národních výborech, zákona č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, na jehož základě proběhly 16. května 1954 první volby do národních výborů, kdy byli členové národních výborů voleni všemi občany. Dosud byli členové národních výborů jmenováni okresním národním výborem na návrh Národní fronty. Volební období bylo tříleté, do té doby fungující referentský systém, kdy určení členové rady měli přidělené jednotlivé úřední agendy, které zajišťovali ve spolupráci s příslušnou komisí národního výboru a kteří za svou činnost byli odpovědní plenárnímu zasedání a radě, byl zrušen.

Další volby se konaly na základě zákona č. 11/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o volbách do národních výborů. Tímto zákonem byl pozměněn a doplněn zákon č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů.

V polovině roku 1960 byly na území státu provedeny územní změny, které se dotkly i obce Liškov. S účinností od 1. července 1960 došlo na základě zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, k reorganizaci krajů a sloučením Plzeňského a Karlovarského vznikl kraj Západočeský. Zároveň došlo ke zřízení nového okresu Plzeň-jih, do něhož byly zahrnuty nejen obce spadající pod správu stávajícího ONV Blovice, ale i ONV Přeštice a ONV Stod.

Další volby do MNV se konaly podle nového územního uspořádání dne 12. června 1960 na celém území státu. V souladu se zákonem č. 39/1960 Sb., o volbách do národních výborů, se do národních výborů místo členů volili poprvé poslanci. Zákon č. 65/1960 Sb., o národních výborech, upravil působnost MNV. Zároveň bylo volební období prodlouženo ústavním zákonem č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky, z původních tří na čtyři roky.

V roce 1964 proběhlo další slučování obcí. Okresní národní výbor Plzeň-jih na základě jednání rady dne 5. prosince a 20. prosince 1963 schválil na 29. plenárním zasedání ONV Plzeň-jih ze dne 28. ledna 1964 sloučení obce Liškov s obcí Čečovice se zpětnou platností k 1. lednu 1964. Název správního celku byl stanoven na MNV Čečovice se sídlem tamtéž. Tímto rozhodnutím MNV Liškov zanikl a ani po vydání zákona České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecním zřízení), obnoven nebyl.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Archiválie archivního fondu MNV Liškov byly do archivu předávány v následujících přírůstcích.

První část archivního fondu, hlavní kniha z let 1945–1948, byla do Okresního archivu v Blovicích převedena ze zrušeného Okresního archivu v Přešticích v roce 1959. Do knihy přírůstků byla zapsána pod č. př. 27.

Poslední část archivního fondu MNV Liškov, karton archiválií z let 1945–1959 obsahující kromě spisového materiálu i pět úředních knih, byla vytržena z archiválií MNV Čížkov předaných do Státního okresního archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích na základě výběru archiválií mimo skartační řízení provedeného u Obecního úřadu Čížkov dne 12. ledna 2012 (č. j. SOAP/050-0035/2012.). Do knihy přírůstků byly archiválie zapsány pod č. př. 4/2012.

Jak byla u úřadu vedena spisová služba se z torza dochovaných archiválií nepodařilo vysledovat. Přestože se nedochovaly podací protokoly z let činnosti MNV, lze z přidělovaných čísel jednacích jednotlivým spisům vyvodit, že vedeny byly. Na dochovaných archiváliích nejsou vyznačeny spisové znaky, ze kterých by se dala dovodit jakákoli existence ukládacího systému ve spisovně původce. Otisky prezentačního razítka se na dochovaných archiváliích nenachází.

Rovněž se nepodařilo zjistit, kde národní výbor v době svého působení archiválie ukládal a zda je k úschově po jeho sloučení s MNV Čečovice a následné integraci MNV Čečovice s MNV Čížkov převzali k uložení tito nástupci. V žádném z archivních fondů obou nástupců MNV Liškov se nedochovala žádná zmínka o předávací agendě, která by svědčila o převodu dokumentů mezi jednotlivými původci.

Archiválie určené k předání do archivu byly vybrány podle příslušných předpisů a skartačních řádů pro národní výbory.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Archivní fond MNV Liškov je uzavřeným archivním fondem. Obsahuje archiválie původce MNV Liškov z let 1945–1959.

Archivní fond MNV Liškov obsahuje celkem 6 úředních knih z let 1945–1955 a 1 karton spisů z let 1945–1959.

Při inventarizaci fondu sloužil zpracovatelce jako základní metodický návod Metodický pokyn pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni, č. j. SOAP/006-3120/2007.

Z výše uvedeného metodického pokynu vychází i rozdělení archivního fondu MNV Liškov na oddíl Úřad národního výboru, který je rozdělen na úřední knihy a spisový materiál.

Úřední knihy jsou zastoupeny šesti účetními knihami, spisový materiál obsahuje pouze spisy rozdělené věcně.

U archiválií oddílu Úřad národního výboru jsou inventární jednotky tvořeny následujícím způsobem: každá úřední kniha tvoří samostatnou inventární jednotku. U spisů pak byla inventární jednotka vytvořena každým oddílem spisů.

S ohledem na skutečnost, že z dochovaných archiválií nelze zjistit, zda se původce řídil spisovými a skartačními plány, bylo pro pořádání spisů využito umělé Schéma pro pořádání spisů archivních fondů místních národních výborů obsažené ve výše citovaném pokynu.

Po formální stránce je archivní pomůcka vyhotovena na základě metodického pokynu ředitele Státního oblastního archivu v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek (č. j. SOAP/006-0767/2010), jeho dodatku (č. j. SOAP/006-1300/2014) a informace k tomuto dodatku (č. j. SOAP/006-0813/2015), metodického pokynu č. 1/2013 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra (č. j. MV-46913/AS-1/AS-2013) a podle metodického pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni (č. j. SOAP/006-3120/2007).

Jazykem celého archivního fondu je čeština.

Vzhledem k absenci dalších dokumentů s archivní hodnotou dochovaných z činnosti původce, je archivní fond z hlediska úplnosti materiálu považován za torzo. Chybí veškeré zápisy ze schůzí pléna a rady, podací protokoly a téměř všechna spisová agenda.

Před vlastní inventarizací archivního fondu došlo k jeho fyzickému vyčištění a zabalení knih do balicího papíru. Archivní fond je poškozen pouze v jednom případě, kdy inv. č. 1 má uvolněnou vazbu.

Před zpracováním byla celková metráž archivního fondu 0,14 bm. Po inventarizaci je nynější rozsah archivního fondu 0,11 bm, z toho připadá 0,07 bm na úřední knihy a 0,04 bm na karton.

Rozdíl v počtu a skladbě evidenčních jednotek a v celkové metráži archivního fondu původně uvedených na EL NAD a současným stavem je způsoben vyčleněním některých účetních knih z kartonu o metráži 0,11 bm a vložením zbylého spisového materiálu do kartonu o celkové metráži 0,04 bm. Vyřazení archiválií z evidencí NAD z důvodu přehodnocení významu v archivním fondu provedeno nebylo.

Archivní fond je uložen ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archivní fond MNV Liškov patří mezi torzovitě dochované fondy národních výborů. Z dochovaných archiválií lze získat přehled o hospodaření obce v letech 1945–1959 (inv. č. 1-10) a informace o uživatelích pozemků (inv. č. 11).

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

V roce 2015 ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích archivní fond Místní národní výbor Liškov uspořádala a archivní pomůcku vyhotovila Jana Mašková.

V Blovicích dne 10. 8. 2016

.....
Jana Mašková

Seznam použitých pramenů a literatury

1. Prameny

Tištěné

Statistický lexikon obcí v Republice československé : –Úřední seznam míst podle zákona ze dne 14. dubna 1920, čís. 266 Sb. zák. a nař. I. Země česká. Praha: Orbis, 1934.

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970, I. díl, sv. 1. Praha: Federální statistický úřad, 1978.

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970, II. díl, sv. 1. Praha: Federální statistický úřad, 1978.

Seznam matričních obvodů v českých krajích, Praha: Ministerstvo vnitra, 1950

2. Literatura

ČECHOVÁ, Gabriela. Vývoj organizace a působnosti národních výborů v českých zemích v letech 1945–1960, *Archivní časopis*, 1962, roč. 12, s. 129-147.

ŠTROBLÍK, Vladimír. Vývoj místních a městských národních výborů na území České republiky (1945–1990), *Archivní časopis*, 2001, roč. 51, str. 73-90.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost.* Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

Příloha

Seznam použitých zkratk

AP	archivní pomůcka
bm	běžný metr
č. j.	číslo jednací
č. př.	číslo přírůstku
evid. jedn. č.	evidenční jednotka číslo
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
inv. č.	inventární číslo
kar	karton
MNV	místní národní výbor
OA	okresní archiv
ONV	okresní národní výbor
roč.	ročník
Sb.	sbírka
ukn	úřední kniha

I N V E N T Á R N Í S E Z N A M

Úřad národního výboru

I. Úřední knihy

Účetní knihy

1	Hlavní kniha	1945–1949	ukn 1
2	Hlavní kniha	1950	ukn 2
3	Hlavní kniha	1951	ukn 3
4	Hlavní kniha	1952	ukn 4
5	Pokladní kniha	1954	ukn 5
6	Pokladní kniha	1955	ukn 6

II. Spisový materiál

Spisy

Finanční hospodaření

7	Rozpočty	1945–1949	kar 1
8	Sumář kapitol	1951	kar 1
9	Výkaz o hospodaření	1950	kar 1
10	Účetní uzávěrky	1945–1949	kar 1

Zemědělská půda

11	Rejstřík vlastníků (uživatelů) půdy	1958	kar 1
12	Vložky k evidenčním listům	1959	kar 1

Název archivní pomůcky:	Místní národní výbor Liškov
Značka archivního fondu:	MNV Liškov
Časové rozmezí:	1945–1959
Počet evidenčních jednotek:	7 (6 úředních knih, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	12
Rozsah v bm:	0,11
Stav ke dni:	10. 8. 2016
Zpracovatelka archivního fondu:	Jana Mašková
Zpracovatelka archivní pomůcky:	Jana Mašková
Počet stran:	13
Počet exemplářů:	5
Schválila:	Mgr. Petra Martínková dne 10. 8. 2016 – č. j. SOAP/050-0504/2016